

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**



СИЛАБУС ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО ФАХУ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.07 Середня освіта (Географія)
Освітня програма	Географія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Назва курсу	«Вступ до фаху за спеціальністю «Середня освіта (Географія)»
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет, кафедра «Фізичної географії та раціонального природокористування»
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта 014.07 Середня освіта (Географія)
Викладачі курсу	Микита М.М., Антонюк О.С.
Профайл викладачів	https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/geograph-fiz_geo/staff
E-mail	oksanaantonuk43@gmail.com
Сторінка курсу в Moodle	https://e-learn.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=963
Мова викладання	Українська
Тривалість курсу	3,5/105
Обсяг курсу	Аудиторних годин 52, лекційних 36 год., практичних 16 год., самостійних 53 год.
Формат курсу	Очний
Анотація до курсу	Формус знання про об'єкт і предмет вивчення сучасної географічної науки, її структуру й місце в формуванні наукової картини світу. Розкриває історію розвитку географії як науки, знайомить з внеском у науку найбільш видатних вчених-географів, та основними джерелами географічних знань. Курс дає уявлення про найважливіші теоретичні й методологічні засади сучасної географії та ознайомити з основними формами самостійної науково-дослідницької роботи студентів з обраної спеціальності. Для студентів географічного факультету ДВНЗ «УжНУ».
Ключові слова	Географія, історія розвитку науки, методологія, джерела знань, теорії, концепції, викладання.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення навчальної дисципліни « Вступ до фаху » є сформувати систему знань про об'єкт і предмет вивчення сучасної географічної науки, її структуру й найважливіші наукові засади, основні етапи її розвитку; місце у формуванні наукової картини світу. Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей: - здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства,

	<p>верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 1);</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя (ЗК 2); - здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 3); - здатність працювати в команді (ЗК 4); - здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 5); - здатність спілкуватися іноземною мовою (ЗК6); - здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 7); - навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 8); - здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) (ЗК 9); - здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК 10); - здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків (ФК 1); - володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу навчання учнів (ФК 2); - здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів (ФК 3); - здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання) (ФК 4); - здатність до забезпечення охорони життя і здоров'я учнів (зокрема з особливими потребами) в освітньому процесі та позаурочній діяльності (ФК 5); - здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури. (ФК 6); - здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (ФК 7). - здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем і людиною, розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства. (ПК-1); - здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати й пояснювати особливості геопросторової організації природи, населення і господарства України та свого регіону (ПК-6); - здатність реалізовувати краєзнавчий підхід на уроках географії, у позакласній і позашкільній роботі з учнівською молоддю (ПК-7).
<p>Пререквізити курсу</p>	<p>Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Вступ до фаху за спеціальністю «Середня освіта (Географія)» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми (ОП): ОПП підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014.07 “ Середня освіта. Географія”:</p> <ul style="list-style-type: none"> ОК 2.9 «Фізична географія материків та океанів і методика її навчання»; ОК 2.10 «Фізична географія і природно-ресурсний потенціал України та методика її навчання»; ОК 1.12 «Педагогіка з основами педмайстерності»; ОК 2.17 «Методика викладання географії в закладах загальної середньої освіти»
<p>Очікувані результати</p>	<p>На підставі вивчення курсу студенти повинні знати зміст, характер і специфіку їхньої майбутньої професійної діяльності - РН 1, 3,5,6,7; Знати зміст та основні форми навчання у вищому педагогічному закладі освіти,</p>

<p>ти навчання</p>	<p>види і форми перевірки й оцінки знань, умінь та навичок студентів - РН 12,13,22; Уміти розкрити місце педагогічної практики у професійній підготовці, шляхи формування культури педагогічного спілкування - РН 6,11,23; Вміти дати уявлення про раціональні форми і методи самостійної роботи з оволодіння спеціальністю, про роль самовиховання у формуванні основ педагогічної майстерності - РН 22,23,24; Вміти орієнтуватись у системі освіти в Україні, принципах її побудови - РН 6,7,14,22; Сприяти формуванню особистості майбутнього педагога, розвитку його культури, ерудиції - РН 11,22,23.</p>								
<p>Навчальні техніки та методи, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності – лекції. Наочні методи – ілюстрації, використання картографічних, демонстраційних матеріалів. Практичні методи – виконання практичних робіт. Методи контролю та самоконтролю – виконання самостійної роботи, усна та письмова перевірка знань.</p>								
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Технічні засоби: дидактичні матеріали, сайт електронного навчання, презентаційні матеріали. Обладнання: навчальні настінні карти (фізичні, економічні, політичні) материків та окремих країн, атласи, контурні карти для практичних робіт, методичні матеріали з курсу.</p>								
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Критерії оцінювання модульної контрольної роботи Модульний контроль проводиться у формі аудиторної письмової контрольної роботи з тем змістовного модуля. На модульну контрольну роботу відводиться 50 балів. Входять три теоретичні питання по 10 балів за кожне, а також тестові завдання - 20 по одному балу. У сумі 50 балів за модульну контрольну роботу.</p> <p>Критерії поточної модульної оцінки знань студентів</p> <table border="1" data-bbox="316 1424 1479 2074"> <thead> <tr> <th data-bbox="316 1424 555 1536">Письмова контрольна робота</th> <th data-bbox="563 1424 1479 1536">Критерії оцінки</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="316 1536 555 1760">40-50</td> <td data-bbox="563 1536 1479 1760">повністю розкрито сутність понять, дане його чітке визначення або проаналізовано і зроблено висновок з конкретного теоретичного положення. В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="316 1760 555 1984">25-40</td> <td data-bbox="563 1760 1479 1984">достатньо повно розкрито сутність питань та понять, обґрунтовано під час письмових відповідей, в основному розкрито зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="316 1984 555 2074">15-25</td> <td data-bbox="563 1984 1479 2074">не в повному обсязі розкрито суть теоретичних питань, поверхневе володіння навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його</td> </tr> </tbody> </table>	Письмова контрольна робота	Критерії оцінки	40-50	повністю розкрито сутність понять, дане його чітке визначення або проаналізовано і зроблено висновок з конкретного теоретичного положення. В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань.	25-40	достатньо повно розкрито сутність питань та понять, обґрунтовано під час письмових відповідей, в основному розкрито зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	15-25	не в повному обсязі розкрито суть теоретичних питань, поверхневе володіння навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його
Письмова контрольна робота	Критерії оцінки								
40-50	повністю розкрито сутність понять, дане його чітке визначення або проаналізовано і зроблено висновок з конкретного теоретичного положення. В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань.								
25-40	достатньо повно розкрито сутність питань та понять, обґрунтовано під час письмових відповідей, в основному розкрито зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.								
15-25	не в повному обсязі розкрито суть теоретичних питань, поверхневе володіння навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його								

	під час письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
5-15	студент частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.
0-5	студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю. Підсумковий контроль знань проводиться у формі екзамену - усної перевірки знань – відповідей на питання екзаменаційних білетів. На екзамен відводиться 30 балів, це відповіді на теоретичні запитання по 10 балів кожне. До екзамену допускаються студенти, що склали два модульних контролю. У разі набрання студентами 60 балів за два модульних контролю екзамен виставляється автоматично.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	Визначення знань студента
90 – 100	A	відмінно	зараховано	Повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного модульного контролю в цілому
82-89	B	добре		Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни,

					виконав завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому.
	74-81	C			Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вмів самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому виконав не повністю.
	64-73	D			Засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вмів вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, окремі завдання кожної теми модульного контролю не виконав.
	60-63	E	задовільно		Засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вмів достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання кожної теми та модульного контролю в цілому.
	35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	Не засвоїв більшості тем навчальної програми не вмів викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості

					завдань кожної теми та модульного контролю в цілому.
	0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не засвоїв навчальної програми, не вмів викласти зміст кожної теми навчальної дисципліни, не виконав модульного контролю.
Підсумковий контроль, форма	<p>Форми поточного контролю: практичні роботи, усне опитування, робота з картами, тестування, самостійна робота, підготовка презентацій за темами.</p> <p>Форма модульного контролю: модульна контрольна робота.</p> <p>Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен.</p>				
Зміст курсу	<p>Змістовий модуль 1. ОБ'ЄКТ І ПРЕДМЕТ ВИВЧЕННЯ СУЧАСНОЇ ГЕОГРАФІЇ. СТРУКТУРА СИСТЕМИ ГЕОГРАФІЧНИХ НАУК.</p> <p>Тема 1. Суть географічного мислення. Місце географії в системі наук. Місце географічної картини світу в загальнонауковій картині світу.</p> <p>Тема 2. Структура системи географічних наук, їх зв'язок з іншими науками (природничими, суспільними тощо).</p> <p>Тема 3. Основні етапи в історії розвитку географічної науки. Поняття про наукові школи в географії.</p> <p>Тема 4. Географічні уявлення в первісних суспільствах. Географічні знання давніх культурних народів. Географія в античний час.</p> <p>Тема 5. Географія середньовіччя й епохи Великих географічних відкриттів.</p> <p>Тема 6. Західноєвропейські наукові географічні школи XVIII – XIX століть. Географічні школи в Росії (XIX – початок XX століття). Географічні школи в СРСР.</p> <p>Тема 7. Зарубіжна географія XX – початку XXI століття.</p> <p>Тема 8. Основні напрями географічних досліджень в Україні, наукові центри й наукові школи. Географічна освіта в сучасній Україні.</p> <p>Тема 9. Сучасні напрями географічних досліджень.</p> <p>Змістовий модуль 2. МЕТОДОЛОГІЯ І МЕТОДИ ГЕОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.</p> <p>Тема 10. Методологія як процес отримання нового знання. Загальне уявлення про принципи, підходи, концепції, закони й теорії сучасної географії.</p> <p>Тема 11. Основні концепції географічної науки, їх розвиток в наукових географічних школах.</p> <p>Тема 12. Сучасні географічні теорії. Географічний детермінізм та регіоналізм.</p> <p>Тема 13. Методи обробки географічної інформації. Загальнонаукові та конкретно наукові методи.</p> <p>Тема 14. Фізико-географічні науки, їх зв'язок з іншими природничими науками.</p>				

	<p>Тема 15. Суспільно-географічні науки, їх зв'язок з іншими суспільними науками.</p> <p>Тема 16. Комплексні географічні науки; інтегровані (міжгалузеві) напрями досліджень.</p> <p>Тема 17. Прикладне значення географічних знань.</p> <p>Тема 18. Основні проблеми географії, як науки.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вступ до фаху: географія і суспільство. Навч. посіб. / І.В. Гукалова, Д.С. Мальчикова. Стереотип. вид. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. – 268 с. 2. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : монографія / за ред. П. Ю. Сауха. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. – 444 с. 3. Вступ до географії: Навчальний посібник / Л.М. Булава. – Полтава: ПДПУ імені В.Г.Короленка, 2010. – 32 с. 4. Немець Л. М. Суспільна географія: сучасні виклики, реалії, перспективи / Л. М. Немець // Регіон 2018: стратегія оптимального розвитку. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 8 – 9 листопада 2018 р.). – Харків, 2018. – с. 37-42 10. 5. Топчієв О. Г. Методологічні трансформації предметної області вітчизняної географії / О. Г. Топчієв // Українська географія: сучасні виклики : збірник наукових праць у 3-х томах. Т. 1. – К. : Принт-Сервіс, 2016. – 235 с. 6. Шищенко П. Г. Чому географічна освіта має свою міжнародну Хатію / П. Г. Шищенко, Н. В. Мунич, О. Ю. Дмитрук // Сучасні проблеми розвитку географічної освіти і науки в Україні : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 26-28 листопада 2015 р.) / Київ, нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К. : ЦОП «Глобус», 2015. – С. 5-8 <p style="text-align: center;">Допоміжна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Исаченко А.Г. Теория и методология географической науки. – М.:Academia, 2004. – 400 с. 2) Исаченко А.Г. Развитие географических идей. – Л.: ЛГУ, 1979. – 202 с. 3) Жупанський Я.І. Історія географії в Україні. – Львів: ЛНУ, 1997. 4) Скурла Г. Александр Гумбольдт. – М., 1985. 5) Научные школы в географии. – М., 1983. 6) Дитмар А.Б. География а античное время. – М., 1980. 7) Забелин И.М. Возвращение к потомкам (Об А. Гумбольдте). – М., 1988. 8) Топчієв О.Г. Основи суспільної географії. - Одеса: Астропринт, 2001. - 540 с.
<p>Інформаційні ресурси</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підручники для вивчення навчальної дисципліни: <ul style="list-style-type: none"> https://textbook.com.ua/geografiya/1473445580/s-115 http://geografica.net.ua/publ/galuzi_geografiji/ekonomichna_geografija_zarubizhnikh_krajin/centralna_evropa_transport_zovnishnoekonomichni_zv_39_jazki_rekreacija_ta_turizm/64-1-0-887 https://omolodim.at.ua/publ/bezuglij_v_v_kozinec_s_v_regionalna_ekonomichna_ta_socialna_gegrafija_svitu_posibnik_kijiv_vidavnicij_centr_quot_akademija_quot_2003_688/s/1-1-0-132 http://repository.vsau.org/getfile.php/2249.pdf 2. Освітні портали: <ul style="list-style-type: none"> http://www.geograf.com.ua/countries http://geoswit.ucoz.ru/ http://geosite.com.ua/index/0-66

<p>Питання для підсумкового контролю</p>	<p align="center">Питання для підсумкового контролю</p> <p><i>Змістовий модуль 1</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Об'єкт і предмет вивчення сучасної географії. 2. Особливе місце географії в системі наук. 3. Основні блоки в системі географічних наук. Наскрізні напрямки географічної науки. 4. Основні етапи в історії розвитку географічної науки. 5. Поняття про наукові школи в географії. 6. Географічні уявлення в первісних суспільствах. Географічні знання давніх культурних народів. 7. Географія в античний час. 8. Географія середньовіччя й епохи Великих географічних відкриттів. 9. Західноєвропейські наукові географічні школи XVIII – XIX століть. 10. Географічні школи в Росії (XIX – початок XX століття). Географічні школи в СРСР. 11. Зарубіжна географія XX – початку XXI століття. 12. Основні напрями географічних досліджень в Україні, наукові центри й наукові школи. 13. Порівняльна характеристика творчості А.Гумбольдта й К.Ріттера. 14. Французька географічна школа (Поль Відаль де ла Бланш, Елізе Реклю та інші). 15. Школа Російського географічного товариства. 16. Московська і Санкт-Петербурзька наукові географічні школи. 17. Географічна освіта в сучасній Україні. <p><i>Змістовий модуль 2</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 18. Фізико-географічні науки, їх зв'язок з іншими природничими науками. 19. Суспільно-географічні науки, їх зв'язок з іншими суспільними науками. 20. Комплексні географічні науки; інтегровані (міжгалузеві) напрями досліджень. 21. Методи отримання нової географічної інформації. 22. Методи обробки географічної інформації. 23. Прикладне значення географічних знань. 24. Диференціація в географічній науці . 25. Інтеграція в географічній науці та міжгалузеві напрями . 26. Наскрізні напрямки в географії. 27. Загальні закономірності природи. 28. Закони й закономірності географії . 29. Прикладне значення географічних знань. 30. Порівняльно-географічний метод. 31. Історичний метод в географії . 32. Системний підхід в географії .

- | | |
|--|---|
| | <ul style="list-style-type: none">33. Наукове пояснення в географії.34. Методи досліджень фізичної географії .35. Методи досліджень суспільної географії .36. Центри розвитку географічної науки в Україні . |
|--|---|